

AÖF Ceza hukuku ders notları

VİZE BÖLÜMÜ

Beyaz yakalıların suçları; toplumda itibarı olan ve saygıdeğer kabul edilen kişilerin iş hayatında işledikleri ekonomik suçlara denir.

Mesafe suçları; davranışın yaptığı yer ile sonucun meydana geldiği yerin farklı olduğu suçlardır.

Geri vermede ihtisas prensibinin geçerli olabilmesi için; geri verilen suçlunun, cezasını çektikten sonra 45 gün içinde ülkeyi terk etmesi gerekir.

Yasama dokunulmazlığı olan bir milletvekili

- Tutulamaz
- Sorgulanamaz
- Tutuklanamaz
- Yargılanamaz
- ARANABİLİR.

Özel normun önceliği ilkesi; görünüşte normal çatışmasına ilişkin sorunları çözer.

Kanunun tekelciliği; ceza hukukunun kaynağını sadece kanunla sınırlandırmayı amaçlayan bir ilkedir.

İrtikap suçu, bir tür ÖZGÜ suçtur.

Tehlike suçu; varlığı için menfaatin ya da varlığın sadece tehdit edilmiş olmasının yeterli sayıldığı suç türüdür.

Şunlar, hukuka uygunluk nedenleridir:

- Meşru savunma
- İlgilinin rızası
- Zorunluluk hali
- Amirin emri
- Hakkın kullanılması
- Görevin ifası

Kendisine ait olduğuna inandığı bir malı alan kişinin davranışında, FİİLİ HATA söz konusudur.

Fikri içtima; bir fiilin aynı anda birden fazla kanun hükmünü ihlal etmesidir.

Canlı zannederek bir tabloya ateş edildiğinde, işlenemez suç gündeme gelir.

Kardeşine cinsel saldırıda bulunan bir kişiyi 2 gün sonra öldüren için, haksız tahrik söz konusu olur.

Ayrılkçı ceza hukuku; bireyci-liberal demokrasilerin hâkim olduğu toplumlarda görülen bir ceza hukuku türüdür. Fransız ihtilalinin etkisiyle ortaya çıkmıştır.

Meşru savunmada; sınırın aşılması MAZUR görülebilecek bir korku, telaş ya da heyecandan kaynaklanmışsa, kişiye ceza verilmez.

Suçun hukuki konusu; suçu öngören norm tarafından korunan ve suç tarafından ihlal edilen hukuki varlık ya da menfaattir.

Deniz kazasından kurtulan X'in, tutundukları ağaç parçasının batma ihtimali üzerinde Y'yi iterek boğulmasına neden olması durumunda ZORUNLULUK halinin varlığı kabul edilir.

İnşaatta çalışırken rüzgâr nedeniyle aşağı düşen ve aşağıdan geçen bir kişinin ölümüne neden olan kişi için “suçu ortadan kaldıran sübjektif neden” söz konusudur.

Hırsızlık, özel kastla işlenen bir suç türüdür.

Arabasıyla hız yaparken, yayalara çarpabileceğini öngören ama kendine güvenip devam eden bir kişi, yayaya çarptığında bilinçli taksirle suç işlemiş olur.

Bir kişi panik meydana getirmek amacıyla ama birçok kişinin de ölebileceğini öngörerek bir meydana bomba koyarsa, sonuçta birileri ölürse, bu kişi dolaylı kast ile suç işlemiş demektir.

İşkence suçunda, zincirleme suç söz konusu OLAMAZ.

Kapıyı kırmaya çalışırken polisi görüp kaçan kişi, konut dokunulmazlığını ihlal suçuna TEŞEBBÜS suçunu işlemiş demektir.

Y, X'i dövmesi için Z'yi kiralarsa ve Z de o kişiyi yaralayıp parasını alırsa; Y kasten yaralamaya azmettirme suçunu işlemiş demektir.

Genel önleme; cezanın, ülkede yaşayan herkes üzerinde, suç işlemeden alıkoyma etkisi yapmasına denir.

X'e hükmün infazı için tebligat yapıldığı anda, ceza zamanasını süresi kesilmiş olur.

Sınır dışı edilme konusunda şu hususların bilinmesi gerekir:

- 18 yaşından küçükler de sınır dışı EDİLEBİLİR.
- İçişleri Bakanlığı karar verir.
- Güvenlik tedbiridir.
- Sadece yabancılar sınır dışı edilebilir.
- Sınır dışı edilecek kişinin durumu, cezanın infazı tamamlandıktan sonra ilgili makama bildirilir.

Güvenlik tedbirleri; suçlunun sosyal hayata uyum sağlaması amacıyla, eğitmek veya tedavi etmek şeklinde uygulanan ceza hukuku kurumudur.

Eksik norm; sadece kuralı ya da sadece müeyyideyi içeren, yani ikisinden birisi eksik olan norm demektir.

Ceza muhakemesinde, kanunların zaman bakımından uygulanmasında esas olan ilke, derhal uygulanırlık'tır.

Kanunun tekelciliği ilkesi, idarenin düzenleyici işlemlerini, ceza hukukunun dışında tutmayı amaçlar.

Modern ceza hukuku bölümleri şunlardır:

- Hukuka aykırı fiil
- Failin kişiliği
- Cezai sonuçlar

Serbest hareketli suç; hareketin, tipik sonucu doğurmaya elverişli olmasının yeterli kabul edildiği suçta denir.

Özgü suç; herkes tarafından işlenemeyen suç demektir.

Bir suçun hem mağduru hem faili OLUNAMAZ.

Tahlilci metot; suçu unsurlarına ayırarak inceleme metodudur.

Şunlar kast türleridir:

- Doğrudan kast
- Dolaylı kast
- Düşünce kastı
- Ani kast

Aniden bayıldığı için gerekli manevrayı yapamayan bir şoförün durumunda, iradi olmayan bilinçsizlik söz konusudur.

Hırsızlık için girdiği evden, pişmanlık duyarak geri çıkan hırsızın durumunda, gönüllü vazgeçme söz konusudur.

Sokakta dövülen bir çocuğu gören, hiddete kapılan ve döven kişiyi yaralayan kişide, haksız tahrik gündeme gelir.

Dolandırıcılık, bağlı hareketli suçlardan birisidir.

Polis memuru X, ustaca düzenlenmiş ama sahte bir yakalama müzekkeresine istinaden birini yakalarsa, bu suçunda fiili hata söz konusu olur ve sorumluluğu kabul edilemez.

Kamu davasının açılmasını engelleyen ön ödeme teklifi, Cumhuriyet Savcısı tarafından yapılır.

Ali, Mehmet'i tehdit ederek parasını almak istese; ama alamasa, bu durumda yağma suçuna teşebbüs suçunu işlemiş olur.

3 kişi birisini dövmeye karar verse ve içlerinden biri pişman olup ilgili makamlara haber verse, diğer ikisi o kişi dövse bile, pişman olup haber veren kişi gönüllü vazgeçme hükümlerinden faydalanır.

Bir kadına cinsel saldırıda bulunan X, mağdur bağırınca cinsel saldırı yapmadan kaçmışsa, cinsel saldırı suçuna teşebbüs etmiş demektir.

Şunlar, cezayı ortadan kaldırabilir:

- Şikâyetten vazgeçme
- Af
- Zamanaşımı
- Failin ölümü

Kural olarak, hüküm kesinleşinceye kadar, şikâyetten vazgeçilebilir.

Ahmet, Mehmet'in cep telefonunu çantadan almış ama sonra pişman olup geri bırakırken düşürüp kırmışsa, mala zarar verme suçundan yargılanacaktır.

Maddi ceza hukuku; fiilin suç olabilmesi için gereken unsurları, sorumluluk için aranan şartları, suçun işlenmesi halinde yaptırımları ve suçun işlenmesine bağlanan diğer hukuki sonuçları inceleyen hukuk dalıdır.

Şunlar, ceza hukukunun doğrudan kaynaklarıdır:

- Anayasa
- Suçluların iadesine dair Avrupa sözleşmesi
- Askeri ceza kanunu
- Türk ceza kanunu

Kıyas yasağı; kanunlarda açıkça suç olarak tanımlanmamış bir fiilin, kanunda suç olarak tanımlanmış başka bir fiile benzerlik göstermesinden dolayı, o fiile ilişkin suç kapsamında cezalandırılmasıdır.

Tipikliğin maddi unsurları şunlardır:

- Suçun konusu
- Fiil
- Nedensellik bağı
- Mağdur

Tek hareketli suçlar; oluşması için tek hareketin yeterli olduğu suçlara denir.

Fiil; yönlendirici iradenin sahip olduğu, belirli bir amaca yönelmiş, etkileri dış dünyada da hissedilen insan davranışıdır.

Mağdur; suçun konusunun ait olduğu kişiye denir.

Görünüşte ihmali suç; icrai hareketle ilenebilen bir suçun, ihmali bir hareketle işlenmesidir.

A, karanlıkta B sandığı C'ye ateş etmiş ve onu öldürmüştü, doğrudan kastla adam öldürme söz konusu olur.

A kavga sırasında, öldürmek amaçlı değil de canını yakmak için B'ye bir yumruk atsa ve B de düşerken kafasını vurup ölse; neticesi sebebiyle ağırlaşmış öldürme söz konusu olur.

Olası kast; kişinin, suçun tanımındaki unsurların meydana gelebileceğini ÖNGÖRMESİNE rağmen, bunu kabullenerek fiili işlemesidir.

A, gittiği lokantada, kendisinininkine benzediği için yanlışlıkla B'nin paltosunu alıp gitse, suçun konusunda hataya düşmüş sayılır.

Bilinçsiz taksir; dikkat ve özen yükümlülüğü yerine getirilmediği için, davranışın suçun kanuni tanımında belirtilen neticesinin ÖNGÖRÜLMİYEREK gerçekleştirilmesidir.

Kanuni tanımında "hukuka aykırı olarak" ibaresi geçen bir suç ancak doğrudan kastla işlenebilir.

Safra kesesinde taş olan B'yi doktor bu konuda bilgilendirse ve B de ameliyat olsa, doktorun bu davranışında ilgiliniz rızası mevcut olur.

Polis memur A'nın B'yi vurduğunu görse ve A'nın üzerine atarsa, A da bu arada düşüp yaralansa, polis memuru bakımından görevin ifası söz konusu olur.

Kendisine cinsel saldırıda bulunmak isteyen kişinin kafasına taşla vuranın fiilinde, meşru savunma söz konusu olur.

Suçun yazılı olmayan maddi unsuru, nedensellik bağıdır.

Suçun işlendiği zamanın belirlenmesinde ölçüt, davranışın yapıldığı an'dır.

Ceza kanunlarının yer yönünden uygulanmasında, Türk hukukunda "ülkesellik" ilkesi geçerlidir.

Bağlı hareketli suç; ancak kanuni tanımda gösterilen hareketlerle işlenebilen suçtur.

Yeni aldığı silahını denemek için ormana giden, uzakta hareketli bir hedef gören, insan değildir deyip ateş eden A, olası kastla adam öldürmeden sorumludur.

A'nın gece, kendininkine benzettiği eve girmesinde, suçun konusunda hataya düşme söz konusu olur.

Bilinçli taksir; kişinin ÖNGÖRDÜĞÜ neticeyi İSTEMEMESİNE rağmen, neticenin gerçekleşmesidir.

Doğrudan kast; suçun kanuni tanımındaki unsurların BİLEREK ve İSTENEREK gerçekleştirilmesidir.

Ceza muhakemesi hukuku; suç teşkil eden fiilin işlendiği şüphesi ile başlayan ve bu şüphenin failin aleyhine ya da lehine sonuçlanmasına kadar devam eden süreci ifade eder.

Suçta kanunilik ilkesi; kanunun açıkça suç kabul etmediği bir fiilden dolayı kimseye ceza verilememesi, kanunda açıkça belirtilen bir ceza artırıcı husus olmadan cezanın artırılmaması anlamına gelen ilkedir.

Derhal uygulanma; bir hükmün yürürlüğe girdiği anda, ilgili her olaya uygulanması anlamına gelir.

Kanunun ileri yürümesi; geçici ya da süreli kanunların, yürürlükte buldukları sürede işlenmiş olan suçlar bakımından uygulanmasına devam edilmesi anlamına gelir.

Fiilin unsurları şunlardır:

- Yönlendirici iradenin ürünü olma
- Belirli bir gayeye yönelik olma
- Dış dünyada tezahür etme
- İnsandan kaynaklanmış olma

Sırf hareket suçu; oluşması için, kanuni tanımında gösterilen hareketin icrasının yeterli olduğu suç türüdür.

Çok hareketli suç; oluşumu için kanunda gösterilen birden çok hareketin meydana gelmesi gereken suç türüdür.

Nitelikli haller; suçun kanuni tanımında, suçun temel şeklinde ilave olarak belirtilen ve cezanın artırılmasına ya da azaltılmasına neden olan unsurlardır.

Suçlar hem kasten hem taksirle İŞLENEMEZ.

Neticesi itibarıyla ağırlaşmış hal; fiilin, kastedilenden daha ağır bir neticenin oluşmasına sebebiyet vermesidir. (Yumruk atılan kişinin ölmesi)

A tüfeğinde mermi bırakarak duvara asar, eve misafirlığe gelen B de bununla oynarken C'yi vurursa, hem A hem de B'nin taksirle adam yaralama/öldürmeden yargılanması gerekir.

Meşru müdafanın (savunma) şartları şunlardır:

- İnsan kaynaklı bir saldırı olmalıdır.
- Saldırının suç teşkil etmesi gerekmez.
- Mevcut ya da gerçekleşmesi/tekrarlanması muhakkak bir saldırı olmalıdır.
- Saldırı ile savunma arasında orantı bulunmalıdır.

Meşru savunma; sınırın, telaş, heyecan ya da korku nedeniyle aşılması anlamına da gelir. Bu durumda kişiye ceza verilmez.

İnfaz rejiminde değişiklik yapan kanun yürürlüğe girdiğinde, lehe kanunun geçmişe uygulanması ilkesi geçerli OLMAZ. Yani kişinin aleyhine bile olsa, yeni kanun mutlaka uygulanır.

Örf ve âdet hukuku, ceza hukukunun doğrudan kaynakları arasında DEĞİLDİR.

Cezada kanunilik ilkesi; kişinin işlediği fiil için kanunda öngörülmemiş bir ceza ile cezalandırılmaması ve bundan daha ağır bir cezaya çarptırılmaması anlamına gelir.

Kusur; suçun yapısında, fiili gerçekleştiren kişinin yani failin, bu fiilden dolayı kınanıp kınanmayacağına değerlendirilmesidir.

Gerçek ihmali suç; kamu görevlisinin görevlerinin gereklerini yerine getirmekte ihmal ve gecikme göstermesidir.

Aşırı hız yaptığı için yayaya çarparak öldüren kişi, bilinçsiz taksirle ölüme sebep olmuş kabul edilir.

FİNAL NOTLARI

Ceza kanunlarına zaman bakımından egemen olan ilke, geçmişe uygulanmamadır.

Dağa tırmanan dağcılardan birinin, ipin kopacağını görmesi üzerine, diğerini iterek düşürmesi zorunluluk durumudur. (Vicdansız!)

Zincirleme suç; değişik zamanlarda bir kişiye karşı aynı suçun birden fazla işlenmesi ya da birden çok kişiye karşı aynı fiilin işlenmesi durumudur.

21 yaşından büyük sağır ve dilsizler, isnat yeteneğine haizdir.

Denetimli serbestlik; suçu meslek edinen suçlunun, cezasının infazından sonra uygulanan bir tedbirdir.

Genel af, tekrüre esas olmaz.

Tüzel kişilerle ilgili başvurulabilecek tedbir, müsadere'dir.

Cezanın, suçu işleyen kişi üzerindeki etkisine "özel önleme" denir.

Şunlar, muhakeme şartlarıdır:

- İzin
- Şikâyet
- İstem
- Karar

Şunlar, cezalandırılabilirliği ortadan kaldıran nedenlerdir:

- Af
- Zamanaşımı
- Önödeme
- Şikayetten vazgeçme

Cinsel taciz, cinsel amaçlı TEKLİFTE bulunması durumunda ortaya çıkar. Vücut temasında bulunmadan, bir kişiyi rahatsız etmektir.

Tabii suç, zaman değişmesine rağmen varlığını muhafaza eden suçtur.

Rıza, şarta bağlanabilir.

Ahmet X'e ateş etmiş ama yanındaki Y'yi vurmuşsa, Ahmet bakımından hedefte sapma söz konusudur.

Kişiyi hürriyetinden yoksun kılmak, kesintisiz suçlardandır.

Karşılıklı yaralama halinde, her suçlu kendi fiilinden cezalandırılır.

Tehdit suçunun hukuki konusu, irade özgürlüğüdür.

Ceza kanunu, cebir suçunun cezasını, kasten yaralama suçuna göre belirlemiştir.

Mimarlık ofisi ya da avukatlık bürosu, ceza kanunu kapsamında konut kavramına GİRER.

Hırsızlık suçunun hukuki konusu, zilyetliktir.

Yağma, bir tür bileşik suçtur.

Rakip lokantayı kullanılamaz hale getiren lokantacı, mala zarar verme suçunu işlemiştir.

Kişi, kendi tapusunun üzerinde bulunan kaydı silerse, resmî belgede maddi sahtecilik suçunu işlemiş olur.

Resmî belgede fikri sahtecilik; belgeyi düzenleyen ile onu gerçekten düzenleyen kişinin aynı; fakat belgenin sahte olmasıdır.

Ahmet, mahkemeye giderek Hasan'ın bir faili meçhul cinayeti işlediğini ihbar etse ama Hasan aslında bunu yapmamış olsa, Ahmet'in suçu "iftira" olacaktır.

Belediyede şoför olan Ahmet'e verilen arabayı bu kişi özel işleri için kullanırsa, zimmet suçunu işlemiş olur.

İrtikap; kamu görevlisinin, tahsil edilmesi gereken vergi miktarından daha fazlasını söylemesi ve aradaki farkı kendisinin alması, irtikap'a örnektir.

Kişi suçu işlediğinde fiilin cezası 3 yıl olsa, yakalandığında 5 yıla çıksa, sonra tekrar yargılama esnasında değişip 1 yıla inerse; yine de esas alınacak olan ceza, yargılama zamanı kanunu olacaktır.

Adam öldürme suçu, düşünce kastıyla işlenebilen bir suçtur.

İştirakin maddi unsurunun alt unsurları şunlardır:

- Faillerin çokluğu
- Bir suçun gerçekleştirilmesi
- Faillerin her birinin suçun gerçekleşmesine katkıda bulunması

Cinsel amaçlı söz atma fiilinde, cinsel taciz suçu ortaya çıkar.

Ahmet, Hasan'ı, ne kadar iyi bir atıcı olduğun göstermek için vurmuşsa, nitelikli insan öldürmeden sorumlu olur.

Bir fizikçiye, "fiziğin f'sini bilmez denirse", bu bir hakaret suçu olur.

Otogardaki emanetçi A, kendisine emanet edilen bavulun varlığını reddederse, güveni kötüye kullanma suçunu işlemiş olur.

Ahmet, hukuki bir alacağı yüzünden Mehmet'e tokat atarsa, cebir suçunu işlemiş olur.

"Kadınlar üniversitede öğretim görevlisi olamazlar; çünkü çok duygusal olurlar ve rasyonel düşünemezler!" diyen birisi, halkı aşağılama suçunu işlemiş olur.

Fikri sahtecilik; belgenin sahit olmasına rağmen, gerçek/doğru olmaması anlamına gelir.

Cebir suçu ile sanat ve ticaret serbestisini ihlal suçu arasında, özellik-genellik ilişkisi vardır.

Şiddetli hortuma kapılıp birisinin üzerine düşen ve onun ölümüne neden olan kişinin durumunda; suçun oluşmasını engelleyen sübjektif nedenlerden “zorlayıcı neden” vardır.

Bir kişinin itiyadi suçlu sayılabilmesi için, aynı suçu 1 yıl içinde en az 3 kez işlemiş olması gerekir.

X, Y'nin cinsel amaçla mahrem yerine dokunursa, sarkıntılık düzeyinde cinsel saldırı suçunu işlemiş olur.

X, ortak park alanı olmasına rağmen, dükkanının önüne park ettirmemek için Y'yi dövmüşse, cebir suçunu işlemiş demektir.

X, 17 yaşındaki Y'nin içeceği ilaç katarak onunla ilişkiye girerse, cinsel istismar suçunu işlemiş olur.

X, bankadan para çalarken güvenlik görevlisini de öldürmüşse, nitelikli insan öldürme ve hırsızlık suçlarını işlemiş olur.

Yolda yürüyen kişinin çantasını, motosikletle gelip çekerek çalan kişi, nitelikli hırsızlık suçunu işlemiş demektir.

X, kendini bir çeteye mensup gösterip A'nın saatini bıçak zoruyla almak istese ama A kaçsa, X nitelikli yağma suçuna teşebbüs suçunu işlemiş olur.

X, haklı bir nedeni yokken Y'nin köpeğini öldürse, mala zarar verme suçunu işlemiş olur.

Şunlar, resmi belgeye benzetilen özel belgelerdir:

- Vasiyetname
- Duruşma tutanağı
- Tahvil
- Hisse senedi

Şunlar, kamu idaresinin güvenilirliğine ve işleyişine karşı işlenen suçlardandır:

- Rüşvet
- İrtikap
- Zimmet
- Görevi kötüye kullanma

Askerlik şubesinde çalışan kişi, öyle olmadığı halde birisi hakkında terhis belgesi düzenlerse, görevi kötüye kullanma suçunu işlemiş olur.

Zimmet, kamu görevlisi tarafından işlenen bir “güveni” kötüye kullanma suçudur.

Postacı X, kendisine teslim edilen mektubun içindeki parayı alırsa, hırsızlık suçunu işlemiş olur.

Ceza hukuku genel hükümler; ceza hukukunun bütün suçlar için geçerli ortak prensiplerini içeren kısmına denir.

Kendini kovalayan hasımlarından kaçan X'in, açık bulduğu pencereden birisinin evine girmesi, zorunluluk haline örnektir.

Şunlar, kusurluluğu etkileyen hallerdir:

- Sağır ve dilsizlik
- Geçici nedenler
- Yaş küçüklüğü

- Akıl hastalığı

İrade yeteneği; kişinin somut davranışlarını, hukukun gereklerine göre yönlendirebilmesine denir.

13 yaşındaki bir sağır-dilsiz için, 0-12 yaş arası çocuklara ilişkin hükümler uygulanır.

A, hasmını uyuyor zannedip kafasına sıkmışsa, ancak hasmı zaten bir saat önce uykusunda kalp krizinden ölmüşse, A, işlenemez suç söz konusu olduğu için cezalandırılmaz.

A, kiralık katil tutarak B'yi öldürmüşse, öldürmeye azmettirmekten yargılanır.

X, 5 yaşındaki çocuğun eline silah vererek nasıl kullanacağını öğretirken, çocuk C'yi vurup öldürürse, X kasten adam öldürme suçundan fail olarak yargılanır.

Kapı üzerlerine kilitleyerek birden fazla kişi hürriyetinden yoksun bırakılırsa, aynı neviden fikri içtima söz konusu olur.

Yabancı ülkede işlenen suç, Türkiye'de bulunan biri azmettirirse, bu suç Türkiye'de işlenmiş kabul EDİLMEZ.

Suçluların iadesi, sığınma hakkının bir istisnasını oluşturur.

22 yaşındaki A, 19 yaşındaki B ile, B istememesine rağmen zorla cinsel ilişkiye girmişse, nitelikli cinsel saldırı suçunu işlemiş olur.

A, hasmı B'nin koluna vurmak için sopayı sallasa ama vuramasa, A kasten yaralamaya teşebbüsten yargılanır.

A, eve hırsızlık için gelse; 1 bilgisayar, 1 vazı ve 1 televizyonu arabaya atsa, sonra evden cep telefonunu almak için geri dönse ve bu arada polise yakalansa; 1 kez nitelikli hırsızlık suçuna teşebbüsten yargılanır.